

NIÇİN İMAN?

İNSANIN BU DÜNYAYA GÖNDERİLMESİNİN HİKMETİ VE GAYESİ

İnsanın bu dünyaya gönderilmesinin bir hikmeti ve bir gayesi var. O hikmet ve gaye ise kâinatın hâlıkını tanımak ve ona iman edip ibadet etmektir. ve o insanın yaratılış vazifesi ve insan olarak boynunun borcu onu yaradan Rabbini ilimlerle tanımak, kuvvetli bir iman ile cenabı hakkın varlığını ve birliğini tasdik etmektir.

İMANIN DİNDEKİ YERİ

İslami konular 3 temel alanda toplanabilir **1.İTİKAD (İNANÇ) 2.AMEL (MUAMELAT) 3.AHLAK** Dini hükümlerin bir kısmı itikadla, inançla alakalıdır ki bunlar dinin esasını, aslını teşkil eder. Din başlangıçta ve evvel emirde itikad üzerine inşa edilir. Sonra bu sağlam itikad üzerine ibadetler ve ahlaki değerler yerleşir.

AHİRETİN GEÇER AKÇESİ İMANDIR!

Mahşerde en çok aranılacak özellik imandır.

Dünyaya gönderilen 124 bin peygamber ve bütün evliyalar en başta iman için gönderilmişlerdir.

Kainatta en büyük hakikat imandır.

İMANIN TARİFİ

İman; inanmak, tasdik etmek, itimat etmek, şüphe ve korkulardan emin olmak, manalarına gelir. Mesela bize haber getiren birinin sözünü inkâr etmeyip kabul etmemiz bir inanma ve tasdiktir. İman, kısaca: **“Kalp ile tasdik dil ile ikrardır.”** diye de tarif edilmiştir.

İstılahi olarak iman; **Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in Allah katından getirdiği kesin olarak bilinen hükümleri - zarurât-ı diniyyeyi- tasdik etmek, onun haber verdiği şeyleri tereddütsüz kabul edip bunların gerçek ve doğru olduğuna gönülden inanmak** demektir.

İmân, Sa‘d-i Taftâzânî'nin tefsîrine göre, **“Cenâb-ı Hakk'ın istediği kulunun kalbine, cüz'-i ihtiyârının sarfından sonra ilkâ ettiği bir nûrdur”**¹ denilmiştir.

HAYATIN HAYATI İMANDIR!

İman insan dünyadaki her şeye bir anlam ve bir kıymet verir. İman insanın varlıklardaki gaye, mana, ve değeri anlamamıza vesile olur. Hayatta olmazsa olmaz şey nedir? para mı güç mü? Başarı mı? İmandan başka hiç bir şey iki dünya saadeti veremez. Sadece Dünyada bile mutlu olmak istesek iman üzere yaşamalıyız.

İMAN DİNİN TEMELİDİR, ESASIDIR, KÖKÜDÜR!

İnanç, iman; İslam dininin temelini oluşturur. Bu yüzden inanç esasları üzerinde duran Kelâm ilminin diğer bir adı da **"Dinin asılları, kökleri, temelleri"** manasına gelen **"Usûlü'd Din"** dir. **Mesela, bir evin temelleri ne kadar sağlamlsa o temellerden yükselen bina da o derece sağlam olur. Yine bir ağacın kökleri ne derece güçlü ve canlıysa o ağacın gövdesi, yaprakları, çiçekleri meyveleri de o derede güçlü ve parlak olur.**

Ağaçlar, köklerinden beslenirler. Eğer ağacın kökü sağlamlsa, diğer unsurları da sağlamdır... Kökü sağlam değilse diğer unsurlar da maalesef sağlam değildir. Kök topraktan yeteri kadar gıdasını alamazsa, o ağaç kurur ve ölür.

Evet, temelleri zarar görmüş bir binanın odalarını tamir ve tezyine çalışmak, o binanın yıkılmasına ne kadar fayda verir? Köklerinin çürütülmesine çabalanan bir ağacın kurumaması için, dal ve yapraklarını ilaçlayarak tedbir almaya çalışmak, o ağacın hayatına bir fayda verebilir mi?

Evet insan, saray gibi bir binadır; temelleri, erkân-ı imaniyedir, iman esaslarıdır, İnsan, bir manevi bir şeceredir; kökü, esasat-ı imaniyedir. İmanın rükünlerinden en mühimmi, iman-ı billah'tır; Allah'a imandır. Sonra nübüvvet ve haşirdir. Bunun için bir insanın en başta elde etmeye çalıştığı ilim, iman ilmidir. İlimlerin esası, ilimlerin şahı ve padişahı, iman ilmidir.

İşte insanın hayatında da inançlar kök vazifesini görürler. İnsanın kişiliği, karakteri, şahsiyeti inançları üzerine inşa edilir. İnanç sağlam ise, insan kişiliği, karakteri de sağlamdır. İnanç sağlam değilse, o insanın kişilik ve karakteri de sağlam olmaz.

İnancı sağlam insanlar zorluklara karşı dirençlidirler. Onlar pek çok zorluğun üstesinden gelirler. İnancı zayıf olanların iradeleri ise, çok zayıftır. Zorluklar karşısında dayanamaz,

¹ Bediüzzaman, Osmanlıca İsharatü'l İcaz, s.38

çabuk mağlup olurlar. İnancı sağlam insanları manen yıkmak mümkün değilken, inancı sağlam olmayan insanları yıkmak çok kolaydır.

TAKLİDİ İMAN VE TAHKİKİ İMAN

İman zayıflık ve kuvvetliliğine göre taklidi ve tahkiki olmak üzere iki kısma ayrılır.

Taklidî İman: Kişinin anne ve babasının veya çevresinin telkinleri neticesinde, **delilsiz** olarak iman esaslarını benimsemesine taklidi iman denilmiştir. Dirilecekmişiz der.

Tahkikî İman: Kişinin, araştırarak **aklî ve naklî delillerle** imanını kuvvetlendirerek iman etmesine tahkiki iman denilmiştir.² Elbette dirileceğiz der. İslâm âlimleri, taklidî imanın sahih olduğunu, geçerli olduğunu, fakat delillerle bu tür imanı tahkiki hale dönüştürmeyen kimselerin günahkâr olacağında, her müminin imanını tahkiki hale getirmesinin **farz-ı ayn olduğunda ittifak etmişlerdir.**³ Taklidi imana sahip olan insanların bazı sapıkların tesirinde kalarak veya bazı şüphe ve vesveseler yüzünden bu imanı kaybetme tehlikesi vardır.

İMAN BİR İNTİSABDIR!

İnsan, nur-u iman ile a'lâ-yı illiyyîne çıkar; Cennet'e lâıyk bir kıymet alır. Ve zulmet-i küfür ile, esfel-i safilîne düşer; Cehennem'e ehil (olacak) bir vaziyete girer. Çünkü iman, insanı Sâni'-i Zülcelal'ine nisbet ediyor; iman, bir intisabdır. Öyle ise insan, iman ile insanda tezahür eden san'at-ı İlahiye ve nukuş-u esma-i Rabbaniye itibariyle bir kıymet alır. Küfür, o nisbeti kat'eder. O kat'dan san'at-ı Rabbaniye gizlenir. Kıymeti dahi yalnız madde itibariyle olur. Madde ise, hem fâniye, hem zâile, hem muvakkat bir hayat-ı hayvanî olduğundan, kıymeti hiç hükümündedir.

İMAN HEM NURDUR HEM KUVVETTİR!

İmanın her şeyi aydınlatması, her şeyin hakikakıtını görmeye vesile olması... geçmiş geleceği, varlıkları aydınlatır, eşyanın hakikatını görmeye vesile olur..

İmân, Şems-i Ezelî'den vicdân-ı beşere ihsân edilen bir nûr ve bir şua'dır ki, vicdanın iç yüzünü tamamıyla ışıklandırır. Ve bu sâyede bütün kâinât ile bir ünsiyet, bir emniyet peydâ olur. Ve her şeyle kesb-i muârefe eder. Ve insanın kalbinde öyle bir kuvve-i ma'neviye husûle gelir ki, insan o kuvvet ile her musibete, her hâdiseye karşı mukâvemet edebilir. Ve öyle bir vüs'at ve genişlik verir ki, insan o vüs'atle geçmiş ve gelecek zamanları yutabilir.

İman Nokta-yı İstinad ve noktayı istimdaddır.

İman hem nurdur, hem kuvvettir. Evet hakikî imanı elde eden adam, kâinata meydan okuyabilir ve imanın kuvvetine göre hâdisatın tazyikatından kurtulabilir. "Tevekkeltü alallah" der, sefine-i hayatta kemal-i emniyetle hâdisatın dağlarvari dalgaları içinde seyran eder. Bütün ağırlıklarını Kadîr-i Mutlak'ın yed-i kudretine emanet eder, rahatla dünyadan geçer, berzahta istirahat eder. Sonra saadet-i ebediyeye girmek için Cennet'e uçabilir. Yoksa tevekkül etmezse, dünyanın ağırlıkları uçmasına değil, belki esfel-i safilîne çeker.

² Delilleriyle İman Esasları, Süeda yayınları, s.30.

³ Aliyül-Kari, Fıkh-ı Ekber şerhi, çağrı yayınları, s.383

Demek **iman tevhidî, tevhid teslimî, teslim tevekkülü, tevekkül saadet-i dâireyni iktiza eder**. Fakat yanlış anlama. Tevekkül, esbabı bütün bütün reddetmek değildir. Belki esbabı dest-i kudretin perdesi bilip riayet ederek; esbaba teşebbüs ise, bir nevi dua-i fiilî telakki ederek; müsebbebatı yalnız Cenab-ı Hak'tan istemek ve neticeleri ondan bilmek ve ona minnettâr olmaktan ibarettir.⁴

ASR-I SAADET VE İMAN

Tarihte imanları ve inançları güçlü ve sağlam insanlara en güzel örnek Peygamber Efendimiz (sav) ve sahabeleridir.

1400 sene önce Peygamberimiz (sav), şartlar tamamen aleyhinde olduğu halde, tarihin hiçbir devrinde görülmemiş ve hiçbir beşerin de gerçekleştirememiş olduğu bir inkılâbı, çok kısa bir zamanda gerçekleştirdi. Câhiliye Dönemi'ni tamamen ortadan kaldırıp Kur'ân ve sünnete göre şekillenmiş, bütün insanlık âlemine örnek, yepyeni bir model toplum oluşturdu.

Peygamberimiz (sav) sayesinde putlara tapan insanlar, gece namaz kılan, gündüz oruç tutan dindarlara; çocuklarını bile acımadan öldüren insanlar, karıncaya bile ayak basamayacak kadar şefkatli bir hale geldiler. Üstelik onlar Peygamberimiz (sav)'den aldıkları terbiyeyle, daha önce bilgisiz, görgüsüz cehalet içinde insanlar iken bütün insanlık âlemine ilim öğretene, örnek, rehber insanlar haline geldiler, medeni kabul edilen milletlere hakiki medeniyeti öğretiler.

Sahabeler önce iman dairesine girerek mümin oldular sonra muhacir ve mücahid...

Onların bu güzel hasletlerinin temelinde güçlü, kuvvetli olan imanları vardı. Onların imanı her şeyin üzerindeydi. Sahabeleri örnek alan Ümmet-i Muhammed de, ne zaman onların izinden gitti ise güçlü, kuvvetli imanlarıyla, yüzyıllar boyunca, düşmanlarına galip geldiler, İslâm'ı dünyanın büyük bir kısmına hâkim kıldılar ve dünyanın en büyük kültür ve medeniyetlerini kurdular.

İMANDAN KAYNAKLANAN GÜZELLİKLER VE MÜKEMMELLİKLER

Muhabbet, hürmet, ÜMİD, EMANET nezafet, izzet, şehamet, şefkat uhuvvet, cesaret, huzur

İMANIN ZAYIFLIĞI VE TOPLUM

Zulüm, adavet, inkar, nifak, Yalan, katl, bencillik, hırsızlık, iki yüzlülük, sadakatsizlik, bütün haram ve günahlar iman zayıflığından veya Allah muhafaza imansızlıktan kaynak alır.

TAHKİKİ İMANIN MERTEBELERİ

Zayıf olan taklidi imanın tahkiki hale gelmesi ya ibadetlerle, ya da delil ve isbata dayalı ilmi çalışmalarla olur. İslâm tarihinde mutasavvıflar ibadetlerle; kelâm alimleri de delil ve ispatla imanı tahkiki hale getirmeye çalışmışlardır. Tahkikî iman; delillerle kuvvetlendirilmiş iman demektir. Buna yakîne dayalı iman da denilir. **Yakîn** ise, içinde şüphe olmayan bilgi, gerçeğe uygun kesin bilgi, kalbin bir şeyin hakikatine dair mutmain oluşu diye tarif edilmiştir.

⁴ Osmanlıca Sözlük mecmuası, s.102

Yakînin üç mertebesi vardır: İlme'l-yakîn, ayne'l-yakîn ve hakka'l-yakîn.

İlme'l-yakîn; aklî ve naklî delillerin neticesinde kalpte oluşan kesin bilgidir. Bir dağın arkasından dumanların çıktığını gördüğümüzde, orada bir ateşin olduğunu anlamamız ilme'l-yakîndir.

Ayne'l-yakîn; müşahede (gözlem, görme) yoluyla elde edilen ve doğruluğu apaçık olan bilgi diye tarif edilir. Dağın arkasına gidip, ateşi gözümüzle görmemiz ayne'l-yakîndir.

Hakka'l-yakîn; delil ve müşahedenin pek çok neticesinden sonra, kalpte oluşan, sarsılmaz inançtır. Bu hal yakînin en üst mertebesidir. Ateşin, odunu yakması, suyu buharlaştırması gibi, pek çok özelliklerini tecrübe neticesinde, ateşle ilgili kalbimize yerleşen bilgi de hakka'l-yakîne örnektir.

İMAN ESASLARI BİRBİRİNİ İSPAT EDER VE GEREKTİRİR!

İmanın altı esası vardır. Bunlardan birini inkâr etmek Allah muhafaza insanı küfre götürür. Bir imani esası inkâr eden kâfir olur ve kabul etmeyen Müslüman olmaz. Bunun sebebi, iman, altı rüknünden çıkan öyle bir vahdanî hakikattir ki tefrik kabul etmez. Ve öyle bir bütündür ki kısımlara ayrılmaz. Çünkü her bir imanî esas kendini ispat eden delillerle diğer iman esaslarına da delil olur, ispat eder. Her biri, her birisine çok yönlü bir şekilde muazzam bir delil olur. Öyle ise bütün erkânı, bütün delilleriyle sarsmayan bir fikr-i bâtil, hakikat nazarında bir tek rüknü, belki bir hakikati iptal edip inkâr edemez.

İMAN VE AMEL İLİŞKİSİ

Ehl-i Sünnet âlimlerine göre iman ile amel birbirinden farklı şeylerdir. Amel, imanın bir cüz'ü, bir parçası değildir. Fakat her ikisi arasında çok sıkı bir bağ ve ilişki bulunmaktadır. Amelin imandan bir cüz olmayışı, imanla amel arasında hiçbir ilişki yoktur manasına gelmez. İslâm âlimleri dinî hayatın bütünlüğü açısından imanla amel arasında sıkı bir ilişkinin bulunduğu ittifak halindedir. "İbadetler, itikadi ve imanî hükümleri kuvvetli ve sabit hale getirerek, onları meleke haline getirirler." Allah katında amelsiz iman, iman olarak kabul edilmekle beraber, ameli olmadığından pek de razı olunan bir iman değildir. İman ettiği şeylerin zıddına amel etmeyi alışkanlık haline getirenlerin, bu imanlarını kaybetmelerinden korkulur.

İman, amel etmeyi netice verir ve ameli gerektirir. Ameli netice vermeyen iman, zayıftır. İnsan, sadece inanılması gerekli şeyleri tasdik eder, ameli umursamayan bir tavır sergileyip yasakları çiğner, günahlara girerse, dine, Allah'a ve Peygamberine olan bağlılığı yavaş yavaş azalır, günün birinde kalbindeki iman nuru sönüp gidebilir.

İMAN VE BÜYÜK GÜNAH

Büyük günah işleyenler günahkâr olurlar. Kâfir olmaz ve imandan da çıkmazlar. Çünkü bu günahları işleyenler Allah'ı veya âhireti inkâr ettikleri için değil, nefislerine mağlup oldukları için bu günahları işlemektedirler. Mesela sigara içenler veya içki içenler bunların sağlığına zararlı olduğunu bildikleri halde içerler. Bu onların sigaranın zararına inanmadıklarından değil, nefislerine mağlup olduklarından dolayıdır.

Büyük günah işleyen kimse şayet tevbe ederse Allah, onun tevbesini kabul edip affedebilir, tevbe etmeden ölürse Allah-u Teâlâ, ya bir şefâatçinin şefâati sayesinde veya kendi lütf-u keremiyle onu affedebilir veya işlediği suçlar miktarınca onu cezalandırır.

ASRIMIZDAKİ TEHLİKE

On dokuzuncu ve yirminci yüzyıllarda ümmet, Batı karşısında büyük bir bozguna uğradı. Batının materyalizm, pozitivism, komünizm, evrim, naturalizm gibi felsefeleri, 'Alem-i İslâm'a girdi. Bu felsefeler, ümmetin imanını tahrip etti. Pek çokları, şüphe ve tereddütlere düşüp imanî yönden sıkıntıya düştü, bir kısmı da imanını kaybetti, bu felsefelere taraftar oldu..Toplumda İslâmî yaşantı azaldı, ahlak bozuldu. İmandaki tahrip ve yıkım diğer felaketlerin de başlangıcı oldu. Toplumda birlik kalmadı, insanlar arası bölünmeler, mücadeleler başladı. Siyasî, sosyal ve ekonomik pek çok sıkıntılara maruz kalındı.

Günümüzde din ve İslâmiyet düşmanları, evvela imanın esaslarını zayıflatmak ve yıkmak planını, çok farklı sinsi yöntemlerle hedeflerinin başına koymuşlardır. Eski asırlarda îmânın esâsâtına ve köklerine hücum yoktu ve erkân-ı îmâniye sarsılmıyordu. Şimdi ise, îmânın, inancın maneviyatın köklerine ve esaslarına şiddetli ve cemâatli bir sûrette taarruz ediliyor, saldırılıyor, Bizler de bu hücumu mukabil îmânın esâsâtını güçlendirmeye çalışmalıyız. Bunu yaparken de mevcûd ve muhkem îmândan istifâde cihetine değil, belki çok deliller ve parlak burhânlarla **îmânın isbatına ve sağlamlaşmasına ve muhâfazasına ve şüphelerden kurtarılmasına** dair adımlar atmalıyız.